

Preuzeto iz elektronske pravne baze **Paragraf Lex**

Ukoliko ovaj propis niste preuzeli sa Paragrafovog sajta ili niste sigurni da li je u pitanju važeća verzija propisa, poslednju verziju možete naći [OVDE](#).

PRAVILNIK

O ZAŠTITI PRAVA MALOLETNIKA U OBLASTI PRUŽANJA MEDIJSKIH USLUGA

("Sl. glasnik RS", br. 25/2015)

I UVODNE ODREDBE

Predmet pravilnika

Član 1

Ovim pravilnikom bliže se uređuje način ispunjavanja obaveza Regulatornog tela za elektronske medije (u daljem tekstu: Regulator) i pružalaca medijskih usluga u vezi sa načinom objavljivanja (emitovanja) programskih sadržaja koji mogu naškoditi fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloletnika (u daljem tekstu: razvoj maloletnika), u vezi sa učešćem maloletnika u programu i objavljivanjem informacija koje se neposredno ili posredno odnose na maloletnika, kao i u pogledu obaveštavanja o pritužbama zbog nepoštovanja pravila o zaštiti maloletnika i davanja mišljenja o usklađenosti programskog sadržaja sa pravilima o zaštiti maloletnika.

Značenje izraza u ovom pravilniku

Član 2

Izrazi upotrebljeni u ovom pravilniku imaju sledeće značenje:

- 1) **maloletnik** je lice koje nije navršilo 18. godinu života;
- 2) **posebno osetljiv maloletnik** je maloletnik koji ima ozbiljne duševne probleme ili se pak nalazi u osetljivoj životnoj situaciji (npr. žrtva porodičnog, seksualnog, vršnjačkog ili drugog oblika nasilja, duševno oboljenje, izvršenje krivičnog dela, pokušaj samoubistva, bavljenje prostitucijom, zloupotreba alkohola ili opojnih droga, čiji roditelji se nalaze u zatvoru ili su ga napustili i sl.);
- 3) **prikazivanjem** se smatra svako otvoreno ili prikriveno, pojedinačno ili višestruko prikazivanje, predstavljanje, pojavljivanje ili opisivanje, koje se vrši putem zvuka ili putem pokretne ili nepokretne slike sa ili bez zvuka;
- 4) **kategorizacijom programskog sadržaja** smatra se svrstavanje određenog programskog sadržaja u jednu od kategorija predviđenih ovim pravilnikom, s obzirom na njegovu (ne)podesnost za određeni uzrast maloletnika ili za sve maloletnike;
- 5) **fikcijskim programskim sadržajem** smatra se sadržaj u kome se prikazuju izmišljeni događaji, pojave ili ličnosti ili stvarni događaji, pojave ili ličnosti, ali koji su rekonstruisani putem odgovarajućeg umetničkog postupka (npr. biografije, sadržaji zasnovani na istinitim događajima). U fikcijske programske sadržaje spadaju kinematografski filmovi, televizijski filmovi, TV drame, TV serije i serijali, radijske drame, animirani filmovi i sl.;

- 6) **nefikcijskim programskim sadržajem** smatra se sadržaj u kome se prikazuju događaji, pojave ili ličnosti koje gledaoci, odnosno slušaoci primaju (prihvataju, percipiraju) kao stvarne, odnosno prave (npr. obrazovni, dokumentarni ili rijaliti programski sadržaji, talk show sadržaji, kvizovi i sl.);
- 7) **pornografijom** se smatra eksplicitno prikazivanje polnog organa ili polnog čina bez naročitog programskog i umetničkog opravdanja;
- 8) **erotskim programskim sadržajem** se smatra sadržaj u kome se prikazuju naga ljudska tela u polnom činu ili sama naga tela, bez eksplicitnih scena polnog čina (penetracije, oralnog seksa, masturbacije i sl.) ili polnog organa, ali u kontekstu realizacije seksualne aktivnosti;
- 9) **rijaliti programski sadržaj** je sadržaj koji pretežno u cilju zabave prikazuje, u prirodnom ili veštački stvorenom okruženju (npr. veštački stvorena zajednica ljudi na ograničenom fizičkom prostoru), na koji način se jedan ili više učesnika ponaša u unapred predviđenim, spontano ili na drugi način nastalim konkretnim životnim situacijama (npr. suživot u određenoj zajednici ljudi, međusobna komunikacija, rad, dokolica, rešavanje određenih zadatah ili nepredviđenih konkretnih životnih problema i sl.) u određenom vremenskom periodu, a u kojem učesnici, po pravilu, učestvuju radi pribavljanja određene imovinske ili neimovinske koristi;
- 10) **dečiji programski sadržaj** je sadržaj koji je prema svojoj formi, sadržaju, funkciji i vremenu emitovanja isključivo namenjen maloletnicima mlađim od 12 godina (u daljem tekstu: dečiji program);
- 11) **programski sadržaj namenjen maloletnicima** je sadržaj koji je prema svojoj formi, sadržaju, funkciji i vremenu emitovanja isključivo namenjen maloletnicima koji imaju 12 godina ili su stariji;
- 12) **nasiljem** se smatra ponašanje koje podrazumeva primenu sile ili pretnje radi nanošenja povrede ili ugrožavanja drugog lica, drugog živog bića ili stvari (fizičko, verbalno, psihičko ili seksualno nasilje);
- 13) **teškim nasiljem** se smatra ponašanje kod koga se primenom sile žrtva lišava života ili joj se nanose teške povrede ili se kod nje izaziva ozbiljna patnja (npr. surovo, nečovečno postupanje, sakaćenje žive osobe ili leša, sadistički postupci), kao i koje za posledicu ima veliki broj žrtava ili velika materijalna razaranja;
- 14) **seksualnim nasiljem** smatra se ponašanje kojim se uz primenu sile ili pretnje drugo lice, protivno njegovoj volji, prinuđava na polni odnos ili mu se dodiruju intimni delovi tela;
- 15) prikazivanjem **seksualnosti** smatra se prikazivanje dodirivanja intimnih delova tela u cilju pobuđivanja polnog nagona ili prikazivanje polnog odnosa;
- 16) **zastrašujućim scenama** smatraju se sadržaji koji kod gledalaca, odnosno slušalaca mogu izazvati osećanje šoka, straha, uznemirenosti ili gađenja;
- 17) **štetna supstanca** je supstanca čija zloupotreba, zbog njenog sastava ili drugih svojstava, može biti štetna ili opasna;
- 18) **opasnim ponašanjem** smatra se ponašanje kojim onaj koji ga preduzima dovodi u opasnost sebe ili druge, a koje maloletnik može lako podražavati (npr. izazivanje požara na način koji maloletnik može podražavati, neoprezno rukovanje opasnim oruđem koje je dostupno maloletniku, nebezbedno rukovanje motornim vozilom i sl.);
- 19) **diskriminatorским postupanjem** se smatra svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje (isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva), u odnosu na lica ili grupe kao i na članove njihovih porodica, ili njima bliska lica, na otvoren ili prikriven način, a koje se zasniva na njihovim stvarnim ili pretpostavljenim ličnim svojstvima (npr. rasa, boja kože, državljanstvo, nacionalna pripadnosti ili etničko poreklo, jezik, versko ili političko ubeđenje, pol, rodni identitet, seksualna orijentacija, imovno stanje, genetske osobenosti, zdravstveno stanje, invaliditet, bračni i porodični status, osuđivanost, starosno doba, izgled i dr.);
- 20) **nepristojnim ponašanjem** se smatra ponašanje, uključujući i govor, koje je neprihvatljivo u kontekstu prosečnog gledaoca ili slušaoca (npr. psovanje, nepristojna gestikulacija ili mimika i sl.).

Ostali izrazi koji se koriste u ovom pravilniku imaju značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuju elektronski mediji.

Opšte obaveze

Član 3

Pružalac medijske usluge je dužan da preduzme sve neophodne mere kako njegov programski sadržaj ne bi naškodilo razvoju maloletnika, imajući pri tom u vidu da maloletnici uživaju pravo na veći stepen zaštite slobodnog razvoja ličnosti nego punoletna lica.

Pružalac medijske usluge rukovodi se najboljim interesom maloletnika prilikom kategorizacije programskih sadržaja, prilikom učešća maloletnika u programskom sadržaju, kao i prilikom objavljivanja informacije koja se neposredno ili posredno odnosi na maloletnika i njegov privatni i porodični život.

II NAČIN OBJAVLJIVANJA PROGRAMSKIH SADRŽAJA KOJI MOGU NAŠKODITI RAZVOJU MALOLETNIKA

1. Programski sadržaji koji mogu teško naškoditi razvoju maloletnika

Član 4

Zabranjeno je prikazivanje:

- 1) pornografije;
- 2) brutalnog nasilja, bez naročitog programskog i umetničkog opravdanja;
- 3) i drugih programskih sadržaja koji mogu teško da naškode fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloletnika.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, pornografija može biti dostupna javnosti samo ako se objavljuje kao deo zaštićene usluge (medijska usluga sa uslovnim pristupom), kojoj se pristupa putem ličnog identifikacionog broja (eng. *Personal Identification Number* - PIN) ili drugog sličnog sistema uslovnog pristupa.

Tokom celog trajanja programskog sadržaja iz stava 2. ovog člana u gornjem uglu ekrana emituje se grafička oznaka u vidu kruga crvene boje u kome je u beloj boji ispisano "18+", a koja zauzima 1/32 ekrana.

Ako se programski sadržaj iz stava 2. ovog člana objavljuje kao deo nelinearne medijske usluge sa uslovnim pristupom, on se odvaja od ostalih programskih sadržaja tako što se smešta u poseban deo kataloga programa i obeležava postavljanjem grafičke oznake iz stava 3. ovog člana u katalogu programa, s tim da takva oznaka mora biti prisutna i tokom celog trajanja tog programskog sadržaja.

Primerak grafičke oznake iz stava 3. ovog člana odštampan je uz ovaj pravilnik kao Prilog 1, čini njegov sastavni deo i objavljuje se na Internet stranici Regulatora.

2. Programski sadržaji koji mogu naškoditi razvoju maloletnika

Opšte obaveze

Član 5

Pružalac medijske usluge dužan je da programski sadržaj koji može naškoditi razvoju maloletnika jasno označi na način uređen ovim pravilnikom i ne sme ga objaviti u vreme kad se osnovano može očekivati da ga maloletnici prate, imajući u vidu uobičajeni raspored njihovih aktivnosti.

Izuzetno, ako pružalac medijske usluge programski sadržaj koji može naškoditi razvoju maloletnika pruža kao zaštićenu uslugu sa uslovnim pristupom, može ga objaviti u vreme iz stava 1. ovog člana, ali je i tada dužan da ga jasno označi na način uređen ovim pravilnikom.

Obaveza kategorizacije programskih sadržaja

Član 6

Pružalac medijske usluge kategorizuje svaki programski sadržaj koji može naškoditi razvoju maloletnika.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, pružalac medijske usluge nije dužan da kategorizuje vesti i programe aktuelnosti, dok sportski program kategorizuje samo u slučaju koji je predviđen ovim pravilnikom.

Ako se u emisiji vesti ili programu aktuelnosti emituje sadržaj koji može naškoditi razvoju maloletnika (npr. posledice nasilja, tragičnog događaja ili prirodnih katastrofa), on mora biti neposredno pre njegovog emitovanja jasno najavljen odgovarajućim usmenim ili pisanim upozorenjem.

Kategorije programskih sadržaja

Član 7

Pružalac medijske usluge kategorizuje programske sadržaje koji mogu naškoditi razvoju maloletnika u sledeće kategorije:

- 1) programski sadržaj nepodesan za maloletnike mlađe od 12 godina;
- 2) programski sadržaj nepodesan za maloletnike mlađe od 16 godina;
- 3) programski sadržaj nepodesan za osobe mlađe od 18 godina.

Vreme emitovanja kategorisanih programskih sadržaja u linearnim medijskim uslugama

Član 8

Programski sadržaj nepodesan za maloletnike mlađe od 12 godina može se emitovati samo u vreme kada se objektivno može očekivati da oni prate program uz prisustvo roditelja, imajući u vidu uobičajeni raspored njihovih aktivnosti (npr. vreme polaska u školu, radni ili neradni dan, školski raspust, uobičajeno radno vreme i dr.).

Programski sadržaj nepodesan za maloletnike mlađe od 16 godina može se emitovati samo u periodu od 22,00 do 6,00 sati.

Programski sadržaj nepodesan za osobe mlađe od 18 godina može se emitovati samo u periodu od 23,00 do 6,00 sati.

Vremenska ograničenja iz st. 1, 2. i 3. ovog člana odnose se kako na premijerno, tako i na ponovljeno (reprizno) emitovanje određenog programskog sadržaja.

Programski sadržaj iz st. 1, 2. ili 3. ovog člana može se emitovati bez vremenskog ograničenja, ako je deo zaštićene usluge (medijska usluga sa uslovnim pristupom), kojoj se pristupa putem ličnog identifikacionog broja (eng. *Personal Identification Number* - PIN) ili drugog sličnog sistema uslovnog pristupa.

Vreme dostupnosti kategorisanih programskih sadržaja u nelinearnim medijskim uslugama

Član 9

Programski sadržaji iz člana 7. tač. 1) i 2) ovog pravilnika mogu biti bez vremenskog ograničenja dostupni javnosti u okviru nelinearnih medijskih usluga.

Programski sadržaj iz člana 7. tačka 3) ovog pravilnika može biti u okviru nelinearnih medijskih usluga dostupan javnosti samo u periodu od 23,00 do 6,00 sati, osim ako je deo zaštićene usluge (medijska usluga sa uslovnim pristupom), kojoj se pristupa putem ličnog identifikacionog broja (eng. *Personal Identification Number* - PIN) ili drugog sličnog sistema uslovnog pristupa, kada može biti dostupan bez vremenskog ograničenja.

Način označavanja kategorisanih programskih sadržaja u linearnim medijskim uslugama

Član 10

Pružalac medijske usluge označava programski sadržaj nepodesan za maloletnike mlađe od 12 godina posredstvom tekstualnog i usmenog obaveštenja: "Program koji sledi nije prikladan za osobe mlađe od 12 godina." i grafičke oznake u vidu kruga zelene boje u kome je u beloj boji ispisan broj 12.

Pružalac medijske usluge označava programski sadržaj nepodesan za maloletnike mlađe od 16 godina posredstvom tekstualnog i usmenog obaveštenja: "Program koji sledi nije prikladan za osobe mlađe od 16 godina." i grafičke oznake u vidu kruga žute boje u kome je u crnoj boji ispisan broj 16.

Pružalac medijske usluge označava programski sadržaj nepodesan za osobe mlađe od 18 godina posredstvom tekstualnog i usmenog obaveštenja: "Program koji sledi nije prikladan za osobe mlađe od 18 godina." i grafičke oznake u vidu kruga crvene boje u kome je u beloj boji ispisan broj 18.

Tekstualno i usmeno obaveštenje iz st. 1, 2. i 3. ovog člana emituje se neposredno pre početka kategorisanog programskog sadržaja.

Grafička oznaka iz st. 1, 2. i 3. ovog člana emituje se u gornjem uglu ekrana tokom celog trajanja kategorisanog sadržaja i zauzima 1/32 ekrana.

Ako se kategorisani programski sadržaj emituje u okviru radijskog programa, označava se putem usmenog obaveštenja iz st. 1, 2. i 3. ovog člana, koje se emituje neposredno pre emitovanja tog programskog sadržaja i nakon svakog prekida njegovog emitovanja.

Primeri grafičkih oznaka iz st. 1, 2. i 3. ovog člana odštampani su uz ovaj pravilnik kao Prilozi 2, 3. i 4, čine njegov sastavni deo i objavljuju se na Internet stranici Regulatora.

Način označavanja kategorisanih programskih sadržaja u nelinearnim medijskim uslugama

Član 11

Pružalac nelinearne medijske usluge označava kategorisani programski sadržaj tako što u katalogu programa postavlja grafičku oznaku iz odredbe člana 10. st. 1, 2. i 3. ovog pravilnika, s tim da iz načina njenog postavljanja mora jasno proisticati na koji se programski sadržaj ona odnosi.

Najava kategorisanih programskih sadržaja

Član 12

Kategorisani programski sadržaj može se najavljivati samo u vremenskom periodu u kome je dozvoljeno njegovo emitovanje.

Ako se kategorisani programski sadržaj najavljuje posredstvom emitovanja kratkih inserata iz tog sadržaja (tzv. promo sadržaji):

- 1) u televizijskom programu se tokom celog trajanja najave emituje grafička oznaka iz člana 10. st. 1, 2. i 3. ovog pravilnika;
- 2) u radijskom programu takvoj najavi prethodi usmeno obaveštenje iz člana 10. st. 1, 2. i 3. ovog pravilnika.

Merila za kategorizaciju programskih sadržaja

Član 13

Pružalac medijske usluge ocenjuje da li je neophodno kategorizovati određeni programski sadržaj, tako što uzima u obzir da li se u njemu prikazuju sledeći potencijalno škodljivi sadržaji:

- 1) nasilje i njegove posledice;
- 2) seksualno nasilje;
- 3) nago ljudsko telo;
- 4) seksualnost;
- 5) zastrašujuće scene;
- 6) pušenje i zloupotreba opojnih droga, alkohola i drugih štetnih supstanci;
- 7) opasno ponašanje;
- 8) diskriminatorsko postupanje;
- 9) nepristojno ponašanje.

Prilikom ocene da li je neophodno kategorizovati određeni programski sadržaj pružalac medijske usluge uzima u obzir i u kom kontekstu se prikazuju potencijalno škodljivi sadržaji iz stava 1. tač. 1)-9) ovog člana:

- 1) cilj ili priroda programskog sadržaja u kome se prikazuje potencijalno škodljiv sadržaj (npr. ako se potencijalno škodljiv sadržaj prikazuje u obrazovnom, istorijskom ili komičnom kontekstu, to, po pravilu, dovodi do blaže kategorizacije programskog sadržaja);
 - 2) priroda sadržaja medijske usluge u kojoj se objavljuje određeni programski sadržaj (npr. medijska usluga specijalizovana za dečije programske sadržaje);
 - 3) da li je reč o fikcijskom ili nefikcijskom programskom sadržaju (npr. nefikcijski programski sadržaj u kome se prikazuje nasilje, po pravilu, strožije se kategorizuje);
 - 4) stepen realističnosti prikazivanja potencijalno škodljivih sadržaja (npr. ako je radnja smeštena u svet fantazije i nasilje se događa između natprirodnih bića, to, po pravilu, dovodi do blaže kategorizacije programskog sadržaja; naprotiv, ako je radnja smeštena u okruženje koje je blisko maloletniku, kao što su porodica i škola, prisustvo nasilja, po pravilu, dovodi do strožije kategorizacije);
 - 5) broj, dužina, učestalost, intenzitet (u kojoj meri postoji auditivna, vizuelna ili verbalna naglašenost) i detaljnost prikazivanja potencijalno škodljivih sadržaja (npr. detaljno i intenzivno prikazivanje telesnih povreda, krvi ili drugih scena koje mogu kod gledaoca izazvati osećanje nelagodnosti, straha, uznemirenosti ili gađenja, dovodi, po pravilu, do strožije kategorizacije programskog sadržaja);
 - 6) očekivano dejstvo koje će programski sadržaj imati na gledaoce ili slušaoce, a naročito u kakvom okruženju, odnosno atmosferi se potencijalno štetni sadržaji prikazuju (npr. ako se teške posledice nasilja ili seksualnost prikazuju u mračnom društvenom okruženju, odnosno atmosferi, programski sadržaj se, po pravilu, strožije kategorizuje);
 - 7) kakav stav je u programskom sadržaju zauzet prema nasilju, zloupotrebi štetnih supstanci, opasnom ponašanju ili diskriminatorskom postupanju (npr. ako je prema nasilnom ponašanju zauzet kritički stav, to dovodi, po pravilu, do blaže kategorizacije programa);
 - 8) vreme proizvodnje programskog sadržaja (npr. ponašanje koje se danas može smatrati neprihvatljivim, blaže će se ceniti ako je prikazano u programskom sadržaju koji je proizveden u vreme kada je ono bilo prihvatljivo).
- Pružalac medijske usluge kategorizuje programski sadržaj koji može naškoditi razvoju maloletnika primenom merila iz st. 1. i 2. ovog člana, nakon ocene ispunjenosti svakog merila posebno i svih merila zajedno.

Programski sadržaji nepodesni za maloletnike mlađe od 12 godina

Član 14

Programski sadržaj nepodesan za maloletnike mlađe od 12 godina odlikuje se povremenim, umereno dugačkim, umereno intenzivnim i umereno detaljnim prikazivanjem sadržaja iz člana 13. stav 1. tač. 1)-9) ovog pravilnika, koji s obzirom na kontekst u kome se prikazuju nisu nepodesni za maloletnike koji imaju 12 ili više godina, te on ima sledeća obeležja:

- 1) povremeno prikazivanje umerenog nasilja i njegovih posledica, dok se teško nasilje i njegove posledice mogu prikazivati kratko i bez detalja. Izuzetno, kratko i retko prikazivanje scena koje sadrže detaljno prikazivanje teškog nasilja i njegovih posledica može biti prisutno u programskom sadržaju ako je to opravdano njegovim obrazovnim ciljem;
- 2) seksualno nasilje ne sme biti prikazano, ali samim tokom radnje može biti nagovešteno da se ono odigralo;
- 3) nago ljudsko telo može biti prikazano, ali ne u kontekstu seksualnosti;
- 4) seksualnost može biti prikazana povremeno i diskretno;
- 5) zastrašujuće scene moraju se umereno prikazivati, s tim da one ne smeju biti učestale i posebno naglašene;

6) prikazivanje pušenja i zloupotrebe opojnih droga, alkohola i drugih štetnih supstanci ne sme biti učestalo, niti značaj i dejstva njihove zloupotrebe smeju biti prikazani kao zabavni ili manje bitni nego što jesu u stvarnom životu;

7) opasno ponašanje ne sme biti detaljno prikazano, niti prema takvom ponašanju u programskom sadržaju kao celini sme biti izražen pozitivan stav;

8) diskriminatorско postupanje ne sme biti prikazano uz pozitivan stav prema takvom postupanju, niti ga je dozvoljeno prikazivati ako je ono preduzeto uz vršenje nasilja;

9) umereno nepristojno ponašanje je dozvoljeno, ali ne sme biti učestalo, niti može predstavljati način komunikacije (npr. psovka koja prati izražavanje kao poštapalica), dok veoma nepristojno ponašanje može biti prisutno samo kratko, ali nikako ako se ono koristi u vidu akta agresije, odnosno da bi se neko uvredio.

Programski sadržaji nepodesni za maloletnike mlađe od 16 godina

Član 15

Programski sadržaj nepodesan za maloletnike mlađe od 16 godina odlikuje se učestalim, dugačkim, intenzivnim i detaljnim prikazivanjem sadržaja iz člana 13. stav 1. tač. 1)-9) ovog pravilnika, koji s obzirom na kontekst u kome se prikazuju nisu nepodesni za maloletnike koji imaju 16 ili više godina, te on ima sledeća obeležja:

- 1) teško nasilje i njegove posledice mogu biti detaljno prikazani, ali programski sadržaj ne sme biti naročito usmeren na scene u kojima se oni detaljno prikazuju;
- 2) seksualno nasilje može biti samo diskretno prikazano, bez naročite usmerenosti na detalje takvog ponašanja i patnju žrtve;
- 3) ne postoje ograničenja u pogledu prikazivanja nagog ljudskog tela, ako se ono ne prikazuje u kontekstu seksualnosti, dok prikazivanje u tom kontekstu ne sme biti detaljno;
- 4) seksualnost može biti učestalo prikazana, ali bez prikazivanja detalja, osim ako se ono prikazuje u cilju obrazovanja o seksualnosti i ljudskom zdravlju;
- 5) zastrašujuće scene mogu biti učestalo i intezivno prikazane, ali samo ako takve scene nisu posledica sadističkog ili seksualnog ponašanja;
- 6) pušenje i zloupotreba opojne droge, alkohola ili drugog štetnog sredstva mogu biti učestalo prikazani, ali u programskom sadržaju kao celini ne sme biti izražen pozitivan stav prema takvom ponašanju;
- 7) opasno ponašanje sme biti detaljno prikazano, ali programski sadržaj ne sme biti naročito usmeren na scene u kojima se takvo ponašanje detaljno prikazuje, niti prema takvom ponašanju u programskom sadržaju kao celini sme biti izražen pozitivan stav;
- 8) diskriminatorско postupanje može biti prikazano i kada je preduzeto uz vršenje nasilja, ali u programskom sadržaju kao celini prema takvom postupanju mora biti zauzet negativan stav;
- 9) veoma nepristojno ponašanje može biti učestalo, dok najteži oblici nepristojnog ponašanja mogu biti samo kratko prikazani, ali nikada ako se ono koristi kao akt agresije, odnosno da bi se neko uvredio.

Programski sadržaji nepodesni za osobe mlađe od 18 godina

Član 16

Programski sadržaj nepodesan za osobe mlađe od 18 godina odlikuje se veoma učestalim, veoma dugačkim, veoma intenzivnim i veoma detaljnim prikazivanjem sadržaja iz člana 13. stav 1. tač. 1)-9) ovog pravilnika, te on ima sledeća obeležja:

- 1) naročita usmerenost na detaljno prikazivanje teškog nasilja i njegovih zastrašujućih posledica;
- 2) prikazivanje seksualnog nasilja, uz naročitu usmerenost na detalje takvog ponašanja i patnju žrtve;
- 3) detaljno prikazivanje seksualnosti, pod uslovom da primarna namena programskog sadržaja nije pobuđivanje seksualnog uzbuđenja;
- 4) prikazivanje erotskih sadržaja;
- 5) veoma detaljno i veoma intezivno prisustvo zastrašujućih scena;
- 6) detaljno prikazivanje zloupotrebe opojnih droga, alkohola ili drugih štetnih supstanci, iako u programskom sadržaju kao celini nije izražen negativan stav prema takvom ponašanju;
- 7) detaljno prikazivanje opasnog ponašanja, iako u programskom sadržaju kao celini nije izražen negativan stav prema takvom ponašanju;
- 8) detaljno prikazivanje diskriminatorског ponašanja, iako u programskom sadržaju kao celini nije izražen negativan stav prema takvom ponašanju.
- 9) prikazivanje najgrubljeg nepristojnog ponašanja, čak i kada se koristi u vidu akta agresije, odnosno da bi se neko uvredio.

U kategoriju programskog sadržaja nepodesnog za osobe mlađe od 18 godina ne mogu se svrstati sadržaji čije je objavljivanje zakonom zabranjeno, a naročito:

- 1) sadržaj koji ističe i podržava nasilje, ponašanje koje je zakonom predviđeno kao krivično delo, prekršaj ili privredni prestup, ili zloupotrebu opojnih droga, kao i ako zloupotrebljava lakovernost gledalaca ili slušalaca, u smislu odredbe člana 47. stav 1. tačka 4) Zakona o elektronskim medijima;
- 2) sadržaj kojim se ne poštuje dostojanstvo ličnosti ili drugo ljudsko pravo, a naročito ako prikazuje ponižavajuće postupanje, scene nasilja i mučenja, osim kada za to postoji programsko i umetničko opravdanje, u smislu odredbe člana 50. stav 2. Zakona o elektronskim medijima;
- 3) sadržaj koji sadrži informacije kojima se podstiče, na otvoren ili prikriven način, diskriminacija, mržnja ili nasilje zbog rase, boje kože, predaka, državljanstva, nacionalne pripadnosti, jezika, verskih ili političkih ubeđenja, pola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, imovnog stanja, rođenja, genetskih osobnosti, zdravstvenog stanja, invaliditeta, bračnog i porodičnog statusa, osuđivanosti, starosne dobi, izgleda, članstva u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama i drugih stvarnih, odnosno pretpostavljenih ličnih svojstava, u smislu člana 51. Zakona o elektronskim medijima;
- 4) sadržaj koji podstiče na akt neposrednog rušenja ustavnog poretka ili na akt neposrednog nasilja prema licu ili grupi na osnovu rase, nacionalne pripadnosti, političke pripadnosti, veroispovesti, seksualne opredeljenosti, invaliditeta ili drugog ličnog svojstva, u smislu člana 59. Zakona o javnom informisanju i medijima ("Službeni glasnik RS", broj 83/14);
- 5) sadržaj radi čije proizvodnje je životinja ubijena, zlostavljana ili podsticana na agresivnost i protivprirodno ponašanje, u smislu odredbe člana 7. stav 1. tačka 24) Zakona o dobrobiti životinja ("Službeni glasnik RS", broj 41/09);
- 6) sadržaj koji propagira ili reklamira prostituciju, u smislu člana 184. stav 1. Krivičnog zakonika ("Službeni glasnik RS", br. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12 i 104/13);
- 7) pornografski sadržaj nastao iskorišćavanjem maloletnog lica, u smislu člana 185. stav 4. Krivičnog zakonika;
- 8) sadržaj kojim se poziva da se silom promeni ustavno uređenje Republike Srbije, u smislu člana 309. stav 1. Krivičnog zakonika;
- 9) sadržaj kojim se poziva na agresivan rat, u smislu člana 386. stav 1. Krivičnog zakonika.

Posebne odredbe u vezi sa emitovanjem rijaliti programskih sadržaja

Član 17

Rijaliti programski sadržaj se smatra nepodesnim za maloletnike mlađe od 16 godina, ako se u njemu prikazuje nepristojno ponašanje koje se ne koristi kao akt agresije, odnosno da bi se neko uvredio ili se prikazuje konzumiranje alkoholnih pića, osim ako je ono izostavljeno iz snimka ili potpuno prikriveno upotrebom visokofrekventnog tona (bips), zamagljenja slike ili na drugi sličan način.

Rijaliti programski sadržaj se smatra nepodesnim za osobe mlađe od 18 godina, ako se u njemu prikazuje nasilje, nepristojno izražavanje preduzeto kao akt agresije, odnosno u cilju vređanja, pušenje, neumereno konzumiranje alkoholnih pića ili nago ljudsko telo.

U rijaliti programskom sadržaju ne mogu se prikazivati teško nasilje, seksualnost, zloupotreba opojnih droga, kao i ponašanje koje predstavlja govor mržnje ili kojim se vređa ljudsko dostojanstvo ili drugo ljudsko pravo.

Ako u toku rijaliti programskog sadržaja koji se emituje direktno (uživo) dođe do eskalacije nasilja ili nepristojnog ponašanja preduzetog u cilju vređanja, pružalac medijske usluge je dužan da odmah prekine njegovo emitovanje, ako ne može na drugi način da izbegne prikazivanje takvog ponašanja (npr. isključenje tona, promena kadra i sl.).

Posebne odredbe u vezi sa emitovanjem sportskih programskih sadržaja

Član 18

Sportski programski sadržaji se ne kategorizuju.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, prenos ili snimak ekstremnog borilačkog sporta (npr. mešovite borilačke veštine - eng. Mixed Martial Arts (MMA) i sl.), koji može sadržati prikazivanje teškog nasilja, kategorizuje se kao nepodesan za maloletnike mlađe od 16 godina.

Ako u toku prenosa sportskog događaja dođe do fizičkog obračuna u publici ili među učesnicima događaja, nereda ili neovlašćenog ulaska na sportski teren, pružalac medijske usluge ih može u toku prenosa prikazati samo ako je došlo do remećenja toka sportskog događaja (npr. privremeni prekid utakmice), i to u meri u kojoj je to neophodno da bi gledalac bio upoznat sa razlozima koji su uticali na redovan tok sportskog događaja.

Ograničenje iz stava 3. ovog člana ne utiče na prikazivanje fizičkog obračuna, nereda ili neovlašćenog ulaska na teren u informativnom programu.

Posebne odredbe o emitovanju programskih sadržaja koji se odnose na samoubistvo

Član 19

Programski sadržaj u kome se prikazuju metode izvršenja samoubistva može se emitovati samo ako je to opravdano ciljem i prirodom takvog sadržaja (npr. programski sadržaj umetničke ili obrazovne prirode), ali se takav programski sadržaj kategorizuje kao nepodesan za maloletnike mlađe od 16 godina.

Prilikom informisanja javnosti o izvršenom samoubistvu ili pokušaju samoubistva, pružalac medijske usluge je dužan da se uzdrži od:

- 1) navođenja detalja o načinu na koji je neko lice izvršilo ili pokušalo samoubistvo;
- 2) objavljivanja podataka o izvršenom ili pokušanom samoubistvu u udarnom terminu emisije vesti (npr. naslovi, vest dana ili kao prva ili najvažnija vest dana i sl.);
- 3) objavljivanja snimka izvršenja samoubistva, fotografije preminulog, kao i prikazivanja mesta na kome je izvršeno samoubistvo;
- 4) odobravanja izvršenja ili pokušaja samoubistva;
- 5) predstavljanja uzroka izvršenja ili pokušaja samoubistva na pojednostavljen način (npr. samoubistvo je učinjeno samo iz jednog razloga i sl.).

Prilikom objavljivanja informacije iz stava 2. ovog člana, pružalac medijske usluge objaviće i kontakt podatke odgovarajuće organizacije koja se bavi prevencijom samoubistava, ako je to moguće s obzirom na prirodu i trajanje programskog sadržaja u kome se ta informacija objavljuje.

Odredbe ovog člana primenjuju se i na sadržaje koji se odnose na samopovređivanje.

3. Dečiji program i programski sadržaji namenjeni maloletnicima

Član 20

Dečiji program mora biti podesan za maloletnike mlađe od 12 godina i koncipiran tako da ih podstiče na sticanje, očuvanje i razvoj vrlina (razumevanje, saosećanje, milost, hrabrost, rasuđivanje, poštenje, pravednost, obrazovanost, ljubav i dr.) i nastojati da kod njih izazove pozitivna osećanja (osećanje prijatnosti, sreće, divljenja, saosećanja i sl.).

Dečiji program se može baviti određenim pitanjima koja se odnose na dečije odrastanje i razvoj (npr. odnosi sa vršnjacima, problemi sa učenjem), ali se ona moraju obraditi na način koji je prilagođen njihovom uzrastu.

Programski sadržaj namenjen maloletnicima mora biti podesan za maloletnike koji imaju 12 ili više godina, s tim da se on može baviti ozbiljnim pitanjima koja se odnose na njihovo odrastanje i razvoj (npr. problemi adolescenata, vršnjačko nasilje, nasilje u porodici), kao i drugim društvenim pitanjima koja su u domenu njihovog rasuđivanja.

Nasilje, pušenje, zloupotrebu opojnih droga, alkohola ili drugih štetnih supstanci ili nepristojno ponašanje nije dozvoljeno prikazivati u dečijem programu, odnosno u programskom sadržaju namenjenom maloletnicima, osim ako to ima obrazovni cilj ili se to čini radi ukazivanja na neprihvatljivost takvog ponašanja, ali na način koji podesan njihovom uzrastu.

Nago ljudsko telo i seksualnost nije dozvoljeno prikazivati u dečijem programu, odnosno u programskom sadržaju namenjenom maloletnicima, osim ako to ima obrazovni cilj, ali na način koji podesan njihovom uzrastu.

Dečiji program, odnosno programski sadržaj namenjen maloletnicima ne može da sadrži informaciju koja bi ga navodila na ponašanje kojim bi moglo da povredi svoj fizički, duševni, emocionalni ili drugi integritet.

U smislu stava 6. ovog člana, takvi programski sadržaji naročito ne mogu da sadrže prikazivanje maloletnika u opasnoj situaciji (npr. penjanje na neobezbeđene objekte; ulazak u nepoznate prostorije; razgovor sa nepoznatim ljudima; korišćenje šibica, upaljača, benzina, lekova i električnih uređaja u domaćinstvu), osim ako je reč o upozorenju na opasnost po zdravlje i sigurnost maloletnog lica, odnosno njegovog integriteta.

Nakon emitovanja dečijeg programa, odnosno programskog sadržaja namenjenog maloletnicima neophodno je da prelaz na drugi programski sadržaj koji nije njima namenjen ne bude iznenađan, bez odgovarajuće pauze, već postepen.

4. Sadržaj teleteksta

Član 21

Ako usluga teleteksta sadrži najavu, odnosno raspored programskih sadržaja, pružalac medijske usluge označava kategorisani programski sadržaj, tako što postavlja odgovarajuću brojku kojom označava kategoriju u koju je svrstan, s tim da mora biti jasno na koji programski sadržaj se ona odnosi.

U okviru usluge teleteksta ne smeju se objavljivati sadržaji koji mogu naškoditi razvoju maloletnika.

III UČESTVOVANJE MALOLETNIKA U PROGRAMU

Saglasnost za učešće u programu

Član 22

Za učešće maloletnika u programu potrebna je saglasnost roditelja, staratelja ili usvojioca (u daljem tekstu: roditelj).

Saglasnost roditelja daje se u pisanom obliku, ako u programu učestvuje posebno osjetljiv maloletnik.

Saglasnost roditelja ne isključuje obavezu da pružalac medijske usluge posveti dužnu pažnju i mišljenju maloletnika o učešću u programu, s tim da u programu ne može učestvovati maloletnik koji se sa tim nije saglasio.

Sve činjenice koje su od značaja za donošenje odluke o davanju saglasnosti za učešće u programu moraju roditeljima i maloletniku biti blagovremeno, jasno, istinito i potpuno predočene.

Saglasnost roditelja i maloletnika ne isključuje dužnost pružaoca medijske usluge da obrati posebnu pažnju prilikom učestvovanja maloletnika u programu i ne isključuje njegovu odgovornost za objavljeni sadržaj.

Obaveza pribavljanja saglasnosti ne odnosi se na slučajeve kada se maloletnik prikazuje kao deo mnoštva likova (npr. koncertna publika, ulični prolaznici i sl.) ili ako je deo pejzaža, prirode, panorame, naseljenog mesta, trga, ulice ili sličnog prizora.

Učešće posebno osjetljivih maloletnika u programu

Član 23

Posebno osjetljiv maloletnik može učestvovati u programu kada se učešće odnosi na neki od razloga njegove posebne osjetljivosti, samo ako je obezbeđena zaštita njegovog identiteta.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, moraju se preduzeti sve neophodne mere kako bi se obezbedila anonimnost maloletnika (npr. maskirana ili zamagljena slika i modulirani ton ili korišćenje glasa druge osobe, izostavljanje podataka koji bi neposredno ili posredno mogli ukazati na identitet, korišćenje glume i sl.), pri čemu se posebno vodi računa o neophodnom stepenu anonimnosti (npr. da li je neophodno da identitet ostane sakriven samo od opšte javnosti ili i od maloletnikove porodice ili prijatelja).

Gledaoci, odnosno slušaoci moraju biti jasno obavešteni da se radi zaštite identiteta posebno osjetljivog maloletnika koristi gluma ili glas drugog lica.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se kada u programu učestvuje jedan ili više maloletnika koji imaju smetnje u mentalnom razvoju ili invaliditet, naročito ako je reč o programskom sadržaju koji ima za cilj da informiše javnost o uslovima u kojima takve osobe žive, rade ili se obrazuju i da promovise ideju uvažavanja različitosti i njihovog uključivanja u društvo kao njegovih ravnopravnih članova.

Poštovanje dostojanstva i slobodnog razvoja ličnosti maloletnika

Član 24

Prilikom maloletnikovog učestvovanja u programu mora se poštovati njegovo dostojanstvo ličnosti, a učešće mora biti prilagođeno njegovom uzrastu, zrelosti, razlogu učešća i osjetljivosti koju on pokazuje prema tom razlogu.

U smislu stava 1. ovog člana, naročito nije dozvoljeno omalovažavati maloletnika, diskriminatorски postupati prema njemu, postavljati mu pitanja u vezi sa osjetljivim porodičnim problemima ili u vezi temom koja nije prikladna njegovom uzrastu ili ga izlagati situaciji koja kod njega može izazvati osećanje straha, stida, uznemirenosti ili besa.

Ako u programu učestvuje maloletnik koji je teško oboleo, ima smetnje u mentalnom razvoju, izraženu telesnu manu ili invaliditet, nije dozvoljeno odnositi se prema njemu sa sažaljenjem ili sa namerom da se kod javnosti izazove osećanje sažaljenja, zbog toga što ima navedena svojstva.

Zabranjeno je koristiti učešće maloletnika u programu u političke svrhe ili na drugi način zloupotrebljavati to učešće.

Primerenost nagrade

Član 25

Nagrada u dečijem programu i programskom sadržaju namenjenom maloletnicima mora prema svojoj prirodi, obliku, kvalitetu i drugim svojstvima biti primerena njihovom uzrastu.

Nedozvoljenost učešća u određenim programskim sadržajima

Član 26

Maloletnik koji nije navršio 14 godina ne može da učestvuje u programskom sadržaju koji se direktno (uživo) emituje nakon 22,00 časa.

Maloletnik koji nije navršio 14 godina ne može da učestvuje u programskom sadržaju koji se sastoji u rekonstrukciji zločina, nasilja ili dramatičnog tragičnog događaja.

Maloletnik ne može da učestvuje u programskom sadržaju koji se odnosi na porodični sukob u koji je on neposredno ili posredno uključen.

IV ZAŠTITA MALOLETNIKA NA KOGA SE ODNOSI INFORMACIJA

Zaštita identiteta u vezi sa određenim informacijama

Član 27

Pružalac medijske usluge je dužan da zaštiti identitet maloletnika, ako postoje indicije da je on učinilac, svedok ili žrtva nasilja, krivičnog dela ili drugog nedozvoljenog ponašanja ili ako je pokušao samoubistvo.

Ako postoji opravdan interes javnosti da se objavi audio, odnosno audio-vizuelni zapis izvršenja nasilja, krivičnog dela ili drugog nedozvoljenog ponašanja u kome je učestvovao maloletnik, pružalac medijske usluge može objaviti takav zapis uz poštovanje obaveze iz stava 1. ovog člana (npr. zamagljena ili maskirana slikom i modulirani ton).

U slučaju iz st 1. i 2. ovog člana pružalac medijske usluge je dužan da se uzdrži od objavljivanja podataka kojima se neposredno otkriva identitet maloletnika (npr. njegovo ime, imena njegovih roditelja ili bliskih srodnika, adresa stanovanja i sl.) i podataka koji bi mogli posredno da ukažu na njegov identitet, bilo samostalno ili pak zajedno sa podacima koji su već dostupni javnosti (npr. škola koju pohađa, radno mesto, lični opis maloletnika, njegova fotografija ili video zapis i sl.).

Pružalac medijske usluge je dužan da zaštiti identitet maloletnika i kada to nije učinio organ javne vlasti ili drugo lice, uključujući i drugog izdavača medija, čije saopštenje ili izjavu objavljuje ili prenosi u vezi sa slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana.

Zaštita privatnog i porodičnog života

Član 28

Informacije koje se odnose na privatni i porodični život maloletnika ne smeju se objavljivati ako bi to dovelo do povrede njegovih interesa i dostojanstva.

Pružalac medijske usluge je dužan da posebnu pažnju obrati na privatnosti maloletnika, kao i da pri tom ima u vidu da njegovo pravo na privatnost ne prestaje time što njegov roditelj ili drugo blisko lice obavlja javnu funkciju, aktivno učestvuje u javnom životu ili je na drugi način poznato javnosti.

Nije dozvoljeno emitovati programski sadržaj usmeren na utvrđivanje identiteta maloletnikovih roditelja (npr. osporavanje, odnosno utvrđivanje očinstva ili materinstva), bez obzira na to da li je on pod roditeljskim staranjem.

Nije dozvoljeno emitovanje programskog sadržaja u kome se raspravlja o poveravanju određenog maloletnika na staranje jednom ili drugom roditelju ili o opravdanosti davanja u hraniteljsku porodicu ili na usvojenje.

Porodični sukob u koji je na neposredan ili posredan način uključen maloletnik ne sme se koristiti u programskom sadržaju u cilju zabave javnosti.

Podatke u vezi sa starateljstvom, hraniteljstvom ili usvojenjem određenog maloletnika nije dozvoljeno objaviti.

V OBAVEŠTAVANJE O PRITUŽBAMA ZBOG NEPOŠTOVANJA PRAVILA O ZAŠTITI MALOLETNIKA

Član 29

Pružalac medijske usluge je dužan da o pritužbi zbog nepoštovanja pravila o zaštiti maloletnika obavesti Regulatora.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, pružalac medijske usluge nije dužan da obavesti Regulatora o pritužbi koja je podneta nakon proteka 30 dana od dana emitovanja programskog sadržaja na koji se pritužba odnosi.

Pružalac medijske usluge obaveštava o pritužbi Regulatora tako što mu roku od osam dana od dana prijema pritužbe dostavlja:

- 1) pritužbu;
- 2) snimak programskog sadržaja na koji se pritužba odnosi;
- 3) ako smatra da je pritužba osnovana, obaveštenje o merama koje je preduzeo da se otklone štetne posledice nastale usled nepoštovanja pravila o zaštiti maloletnika, kao i mere koje je preduzeo da se kršenje navedenih pravila ne ponovi;
- 4) ako smatra da je pritužba neosnovana, obaveštenje o razlozima na osnovu kojih je to zaključio;
- 5) odgovor na pritužbu koji je uputio njenom podnosiocu.

Po dostavljanju obaveštenja o pritužbi, Regulator postupa shodno odredbi člana 26. stav 4. Zakona o elektronskim medijima.

VI MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI PROGRAMSKOG SADRŽAJA SA PRAVILIMA O ZAŠTITI MALOLETNIKA

Član 30

Pružalac medijske usluge može podneti Regulatoru zahtev za davanje mišljenja o usklađenosti programskog sadržaja sa pravilima o zaštiti maloletnika, odnosno uslovima da se taj sadržaj učini dostupnim (vreme emitovanja, način najave i sl.).

U zahtevu iz stava 1. ovog člana pružalac medijske usluge je dužan da navede razloge zbog kojih podnosi zahtev, kao i osnovne podatke o programskom sadržaju na koji se zahtev odnosi: naziv programskog sadržaja, žanr kome pripada, na kom jeziku je programski sadržaj, njegov proizvođač, godina proizvodnje i država porekla.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana, pružalac medijske usluge je dužan da podnese snimak programskog sadržaja na koji se zahtev odnosi.

Regulator daje mišljenje o usklađenosti programskog sadržaja sa pravilima o zaštiti maloletnika u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahteva iz stava 1. ovog člana.

VII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 31

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaju da važe:

- 1) odredbe odeljka 3, odeljka 4. tač. 1), 2) i 4) i odeljka 8. Opšte obavezujućeg uputstva o ponašanju emitera (Kodeks ponašanja emitera) - ("Službeni glasnik RS", br. 63/07, 60/14);
- 2) Opšte obavezujuće uputstvo o ponašanju emitera u vezi sa emitovanjem programskih sadržaja koji mogu da naškode fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloletnika ("Službeni glasnik RS", broj 18/12);
- 3) Obavezujuće uputstvo o ponašanju emitera u vezi sa "rijaliti programima" ("Službeni glasnik RS", broj 17/11).

Član 32

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

PRILOG 1.

PRILOG 2.

PRILOG 3.

